

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

KUTSESTANDARD

Noorsootõtaja, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Noorsootõtaja, tase 4	4

Võimalikud osakutsed ja nimetused kutsetunnistusel	
Osakutse nimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Laagriksvatataja, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
<p>Noorsootõtaja lähtub oma töös noorsootöö põhimõtetest ning rakendab erinevaid tegevusi ja meetodeid sõltuvalt noorsootöö valdkonna eripäradest, eesmärgist, sihtgrupist, noorsootöö tegemise kohast ja situatsioonist. Noorsootõtaja on teadlik noorte elu tegelikkusest ja kohalikest oludest, oskab hinnata noore olukorda ja vajadusi, valida ja rakendada sobivaid meetodeid ning analüüsida tehtud töö mõjusust.</p> <p>4. taseme noorsootõtaja töö sisu on individuaalne töö noore ja noortegruppidega; koostöö noorte, nende vanemate, teiste huvi- ja sidusgruppide ning valdkondade spetsialistidega; noorega usaldusliku suhte loomine ning hoidmine; tingimuste loomine noore omaalgatuse ja vastutuse arenguks; noorsootöö tegevuste elluviimine; noorteinfo vahendamine. Tema eesmärk on juhendada noorte mitteformaalse õppimise protsessi, kasutades noortele arendavateks võimalusteks loodud tingimusi, toetada noorte arengut ning sotsialiseerumist. Noorsootõtaja, tase 4 töötab nii iseseisvalt kui ka meeskonna liikmena, arendustegevuses ja võrgustikutöös osaleb kõrgema taseme noorsootõtaja juhendamisel.</p> <p>Noorsootöö kutsealal on ka noorsootõtaja, tase 6 ja noorsootõtaja, tase 7 kutsed.</p> <p>6. taseme noorsootõtaja tegeleb praktilise noorsootöö korraldamise ning noorsootöö organisatsioonide ja/või asutuste juhtimisega.</p> <p>7. taseme noorsootõtaja arendab noortevaldkonda kohalikul ja riiklikul tasandil, juhhib noorsootöö asutusi, organisatsioone ja erialavõrgustikke ning juhendab teiste noorsootõtajate tööd.</p>
A.2 Tööosad
<p>4. taseme noorsootõtaja kutse koosneb järgmistest tööosadest ja -ülesannetest:</p> <p>A.2.1. Noorsootöö korraldamine</p> <p>2.1.1 Noorte arenguvajaduste (sh mitteformaalsete õpieesmärkide) ja tugevuste/võimete kaardistamine</p> <p>2.1.2 Mitteformaalset õpet toetavate tegevuste kavandamine</p>

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

- 2.1.3 Noorte mitteformaalset õpet toetavate mitmekesiste tegevuste juhendamine ja selleks tingimuste loomine
- 2.1.4 Noorsootöö keskkondade, meetodite ja IKT-vahendite kasutamine, mitmekesistamine ja arendamine
- 2.1.5 Noorte kaasamine (sh vähemate võimaluste ja erivajadustega noored)
- 2.1.6 Osalusmotivatsiooni ja -harjumuste kujundamine
- 2.1.7 Omaalgatuse toetamine ja võimaluste loomine nende elluviimiseks
- 2.1.8 Eestvedamise, ettevõtlikkuse julgustamine
- 2.1.9 Tervisekäitumise ja keskkonnasäästliku eluviisi toetamine
- 2.1.10 Õigusrikkumiste ennetamine, õiguskuuleka käitumise kujundamine
- 2.1.11 Kultuuridevahelises õppes osalemine, selle toetamine ja arendamine
- 2.1.12 Kogetu ja saavutatu hindamine koos noortega, tagasiside andmine, eneseanalüüsi juhendamine
- A.2.2. Noorteinfo vahendamine ja noorte nõustamine
  - 2.2.1 Noorteinfo teenuse korraldamine, teabe edastamine
  - 2.2.2 Noorteinfo ürituste ja koolituste korraldamine
  - 2.2.3 Inforessursside (sh tehnoloogiliste, kultuuriliste, hariduslike) kasutama õpetamine
  - 2.2.4 Esmane nõustamine, edasisuunamine, tagasiside andmine (noorele, vanemale, koolile jne)
- A.2.3. Administreerimine ja juhtimine
  - 2.3.1 Administratiivse töö tegemine/põhitegevuste administreerimine
  - 2.3.2 Projektide ja nende tegevuste planeerimine, juhtimine, teostamine, analüüs
  - 2.3.3 Ürituste, huvihariduse ja -tegevuste, laagrite, malevate jne korraldamine
  - 2.3.4 Töö tulemuse hindamine ja parendamine
- A.2.4. Võrgustikutöö ja suhtlemine avalikkusega
  - 2.4.1 Suhtlemine avalikkusega, sh noorsootöö tegevuste ja väärtuste tutvustamine
  - 2.4.2 Noorsootöö valdkonnasisene koostöö
  - 2.4.3 Koostöö teiste valdkondade spetsialistidega, vanemate ja huvigruppidega
- A.2.5. Turvalise keskkonna tagamine
  - 2.5.1 Ohutusnõuete järgimine
  - 2.5.2 Ennetustegevuse teostamine
  - 2.5.3 Tegutsemine kriisiolukorras
  - 2.5.4 Turvalise keskkonna tagamine ja vastava käitumise kujundamine noortes
- A.2.6. Professionaalne enesearendamine
  - 2.6.1 Eri- ja kutsealane enesetäiendamine
  - 2.6.2 Töö ja tegevuste sisu ning meetodite ajakohastamine
  - 2.6.3 Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine

Noorsootöötaja, tase 4 kutse sisaldab osakutset

Laagrikasvataja, tase 4, mis moodustub tööosadest A.2.1 ja A.2.5.

A.3 Töö keskkond ja eripära

4. taseme noorsootöötaja tööaeg on kokkuleppeline, sõltudes asutuse või organisatsiooni töökorraldusest; sageli toimub töö öhtustel aegadel ja nädalavahetustel.

Tema töö nõuab paindlikkust, kiiret kohanemist, erinevate sihtrühmadega suhtlemist, esineb töötamist nii ruumis kui ka välitingimustes. Töö iseloomust tulenevalt võib esineda töölähetusi.

4. taseme noorsootöötaja töötab kohaliku omavalitsuse asutuses, era- või kolmanda sektori institutsioonis, üldhariduskoolis, huvikoolis, noortekeskuses, noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuses, noorteühingus, noortelaagris, kirikus, raamatukogus, kultuuri- ja spordiasutuses jms.

A.4 Töövahendid

Noorsootöötaja peamised töövahendid on kontoritarbed ja -tehnik, ning erivahendid vastavalt töö spetsiifikale (nt spordi-, matka-, muusika-, kunsti-, IT- jm vahendid).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Töös noorsootöötajana on olulised empaatiavõime, sallivus ja avatus, loovus ja algatusvõime, vastutustunne, stressitaluvus, enesekehtestamine ning koostöövalmidus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on 4. taseme noorsootöötajal keskharidus, töö käigus omandatud kutseoskused ning läbitud erialane koolitus.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Noorsootöötaja, ringijuht, huvijuht, laagrikasvataja, noorteinfo spetsialist, huvihariduse spetsialist jm.

A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks

Regulatsioonid noorsootöötajana töötamiseks (piirang lastega töötamiseks, nõuded laagrikasvatajale jne) on toodud noorsootöö seaduses ja Eesti Vabariigi lastekaitse seaduses.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Noorsootöötaja, tase 4 kutse moodustub seitsmest kompetentsist. Kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.6 ja B.2.7 (läbiv kompetents) tõendamine.

Laagrikasvataja, tase 4 osakutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1, B.2.5 ja B.2.7 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Noorsootöö korraldamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

- 1) uurib noorte arenguvajadusi, suheldes nendega kohapeal ja kogudes tagasisidet; arvestab saadud infot igapäevase töö kavandamisel;
- 2) planeerib mitteformaalset õpet vastavalt tegevuskavale, arvestades noorte vanust, sotsiaalseid, psühholoogilisi ja füüsilisi eripärasid, ressursside võimalusi, ohutusnõudeid /turvalisust jms;
- 3) korraldab ja juhendab mitteformaalse õppe mitmekesiseid tegevusi (nt avatud noorsootöö erinevad vormid, laagrid, malevad, huviringid) vastavalt tegevuskavale;
- 4) informeerib ja kaasab noori erinevatesse noorsootöö keskkondadesse (nii füüsilisse kui virtuaalsesse), rakendades mitmesuguseid meetodeid;
- 5) kaasab noori tegevuste planeerimisse ja elluviimisse, kasutades sobivaid meetodeid; märkab ja kaasab vähemate võimalustega, sh erivajadustega noori, arvestades nende vajadusi ja kohandades tingimused nende vajadustele vastavaks; vajaduse korral küsib nõu ja/või teeb koostööd teiste spetsialistidega;
- 6) tutvustab noortele erinevaid osalusvorme (nt osaluskogud, noorteühendused, õpilasesindused, projektipõhine ja vabatahtlik tegevus), arvestades noorte huvisid, olemasolevaid võimalusi ja konteksti, kaasates spetsialiste; motiveerib noori neis osalema;
- 7) tutvustab noortele aktiivse osaluse põhimõtteid ja omaalgatuse võimalusi, arvestades noorte huvisid ja konteksti ja motiveerides neid, kaasates erinevaid spetsialiste; toetab noorte omaalgatust, suunates noori sobiva spetsialisti juurde ning aidates võimaluste piires nende koostööle kaasa;
- 8) tutvustab noortele eestvedamise ja ettevõtlikkuse põhimõtteid ja võimalusi, arvestades noorte huvisid ja konteksti ja motiveerides neid, kaasates erinevaid spetsialiste; toetab noorte ettevõtlikkust, suunates neid vajaduse korral sobiva spetsialisti juurde;
- 9) tutvustab keskkonnasäästliku ja tervisliku eluviisi (sh seksuaalkasvatuse, sõltuvus- ja teiste riskikäitumiste ennetamise) põhimõtteid ja võimalusi, kasutades olemasolevaid õppematerjale; rakendab neid oma tegevustes, seades koos noortega reegleid, näidates isiklikku eeskujut jms; märkab riskikäitumist ja vajaduse korral suunab noore spetsialistide juurde; toetab temaatiliste tegevuste jms korraldamist;
- 10) toetab õiguskuulekate hoiakute kujunemist ja osaleb õigusrikkumiste ennetustegevuste korraldamises, suunates noori sobivate tegevuste ja info juurde ning olles noortele oma käitumise ja suhtumisega heaks eeskujuks; hoiab end kursis ennetusvaldkonna informatsiooniga ning reageerib olukordadele asjakohaselt, tehes koostööd spetsialistidega;
- 11) osaleb kultuuridevahelises õppes ja toetab seda, luues ise positiivset eeskujut kultuuridevahelises suhtlemises ja koostöös;

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

12) kogub noortelt tagasisidet nende õpitulemuste/soorituste kohta, valides meetodi kontekstist sõltuvalt; avaldab tunnustust noortele nende hea soorituse eest, tuginedes mitteformaalse õppe eesmärkidele.	
Teadmised: 1) kasvatusteaduste põhimõtted ja suunised; noorte ealised, emotsionaalsed ja käitumuslikud iseärasused.	
Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.	
B.2.2 Noorteinfo vahendamine ja noorte nõustamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) edastab otse või erinevate infokanalite kaudu noortele teavet lähtuvalt noorte vajadustest ja huvidest, suunates huvitatud noori täiendava info või vastavat infot haldava spetsialisti juurde; 2) abistab noorteinfo ürituste ja koolituste korraldajat vastavate tegevuste korraldamisel, täites etteantud korraldusi; 3) hoiab end kursis erinevate infoteenustega, suunab noori iseseisvalt infot leidma ja kasutama ning spetsialisti juurde; 4) märkab abi vajavat noort ning aitab lahendust leida, tehes koostööd spetsialistiga.	
Teadmised: 1) virtuaalne noorsootöö; 2) nõustamise algteadmised.	
Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.	
B.2.3 Administreerimine ja juhtimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) teostab lihtsamaid asjaajamistoiminguid, lähtudes organisatsiooni sisekorraeskirjast ja teistest ettekirjutistest; koostab oma tegevuste kohta kavasad ja aruandeid vastavalt organisatsiooni vajadustele ja nõudmistele; 2) osaleb võimalusel projekti tegevuste elluviimisel, olles kaasatud organisatsiooni projekti(de) tegevustesse; 3) abistab korraldamisel või korraldab ise arendavaid tegevusi (nt huvitegevust, laagreid, malevaid), lähtudes oma töös tegevuskavast; kogub osalejatelt tagasisidet, teeb kokkuvõtteid ja edastab need juhendajale; 4) teadvustab oma vastutusalas olevate tegevuste tulemusnäitajaid ning korraldab oma tegevusi neid arvestades; analüüsib oma töö tulemusi, küsides tagasisidet sihtrühmalt ja/või kolleegidelt ning tehes eneseanalüüsi; leiab võimalused tulemuste parendamiseks enesetäienduse kaudu, koostöös kolleegidega jne.	
Teadmised: 1) projektijuhtimise alused; 2) meeskonnatöö alused.	
Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.	
B.2.4 Võrgustikutöö ja suhtlemine avalikkusega	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) selgitab avalikkusele oma tööd ja selle aluseks olevaid väärtusi, kasutades selleks erinevaid võimalusi (avalikud sündmused, artiklid, pressiteated, koosolekud, sotsiaalvõrgustikud jne); 2) hoiab end kursis noorsootöö osapoolte ja valdkonnasiseste koostöövõimalustega ning teeb koostööd vastavalt oma tegevuse eesmärkidele; 3) osaleb vastavalt juhiste koostumisel teiste valdkondade spetsialistidega, jagab noortelt tulnud informatsiooni nende vajaduste ja huvide kohta, järgides konfidentsiaalsuse nõudeid.	
Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.	
B.2.5 Turvalise keskkonna tagamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) korraldab oma töö noortega turvalises keskkonnas (seda eelnevalt kontrollides), järgides ohutusnõudeid ning ohuolukordades reageerib asjakohaselt ja/või pöördub vastavate isikute/ametite poole; tutvustab noortele ohutusnõudeid ja jälgib nende täitmist; 2) osaleb juhendamisel ohutusalase ennetustegevuse korraldamises, arvestades noorte tervise põhilisi riskitegureid; 3) vajaduse korral on läbinud esmaabikoolituse ning tegutseb kriisilukorras vastavalt töökorraldusreeglitele ja olukorrale; annab esmaabi vastavalt oma pädevusele; pöördub abi saamiseks vastavate inimeste või instantside poole;	

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

4) tagab turvalise keskkonna, pannes noortega koos paika vastavad reeglid ning järgides neid; loob noortele tingimused usalduslike suhete tekkeks ja arenemiseks, valides suhtlemiseks sobiva viisi.	
Teadmised: 1) tegevust puudutav seadusandlus, laagrikasvataja osakutse puhul vähemalt laagritegevust puudutav; 2) tervisekaitsealased nõuded ja tervisekäitumise alused, sh hügieen; laagrikasvataja osakutse puhul vähemalt laagritegevust puudutav; 3) pääste- ja ohutusnõuded.	
Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.	
B.2.6 Professionaalne enesearendamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) analüüsib juhendamisel oma tööd, kasutades erinevaid eneseanalüüsi meetodeid; tegeleb eri- ja kutsealase enesetäiendusega, osaledes koolitustel, lugedes erialakirjandust, täiustades töös kasutatavaid meetodeid jne; on teadlik olemasolevatest erialavõrgustikest ning võimaluse korral osaleb nende töös; 2) analüüsib töö ja tegevuste sisu ning meetodeid üksi või grupis, teeb asjakohaseid ettepanekuid meetodite ajakohastamiseks; kasutab ajakohastatud meetodeid edasises töös; 3) hoiab oma vaimset, füüsilist ja emotsionaalset tervist, leiab sellekohast lisateavet või pöördub abi saamiseks kolleegi või spetsialistide poole; rakendab neid üldpõhimõtteid individuaalselt ning osaleb sellekohastes ühissetevõtmistes (supervisioon, kovisioon, koolitus jms).	
Hindamismeetod(id): portfoolio, intervjuu, esitlus, struktureeritud kirjalik töö.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.7 Noorsootöötaja, tase 4 kutset läbiv kompetents	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2 ning ühte võõrkeelt tasemel A2 (vt lisa 2 „Keeleoskuse hindamise skaala“); 2) kasutab oma töös arvuti tasemetel: AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond, AO3 – Tekstitöötlus, AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon (vt lisa 3 „Arvuti kasutamise oskuse kriteeriumid“); 3) juhendab oma töös noorsootöötaja kutse-eeetikast (vt lisa 1 „Kutse-eeetika noorsootöös“); 4) oma isikliku eeskujuga näitab sallivust erineva taustaga inimeste suhtes, suhtudes inimestesse sõbralikult ja eelarvamustevabalt ning kaasates tegevustesse kõiki noori võrdsetl; loob suhtluspartneriga kontakti, hoiab seda, annab tagasisidet, lahendab tekkinud suhtlusprobleeme, käitudes viisakalt ja teistega arvestavalt, arvestades sh partneri suhtlemisstiili; täiendab enda suhtlemis- ja probleemide lahendamise oskusi; kasutab erinevaid suhtlemiskanaleid ja -vahendeid; 6) planeerib oma tööd lühi- ja pikaajaliselt, seades vastavad eesmärgid lähtuvalt noorte vajadustest ja huvidest ning arvestades organisatsiooni tööpõhimõtteid, võimalusi ja vajadusi; jälgib oma plaani täitmist, koostades kokkuvõtteid, aruandeid vms; korrigeerib plaane ja kooskõlastab muudatused asjasse puutuvate kolleegidega; 7) võimaldab noortel ise otsustada tegevuste valikute jms neisse puutuva osas, märkab noorte initsiatiivi ja innustab neid oma ideid ellu viima, jagades ise informatsiooni või suunates neid vajaliku ressursi juurde ja/või kaasates noori vabatahtlikku tegevusse; 8) rakendab oma töö planeerimisel ja elluviimisel noorsootöö aluseid ; 9) järgib noorsootöö aluseks olevaid väärtusi, olles oma tegevuse ja käitumisega eeskujuks.	
Teadmised: 1) noorsootöö alused Eestis ja Euroopa Liidus (seadusandlus, strateegilised dokumendid, põhimõtted, väärtused, kujunemislugu).	
Hindamismeetod(id): Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

SIHTASUTUS
Kutsekoda

ESF programm "Kutsete süsteemi arendamine"

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-21112012-2.1/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Triino Lest, Eesti Huvijuhtide Liit Epp Reedik, Eesti Noorsootöö Keskus Andres Kask, Huvikeskuste Juhtide Kogu HAKK Ilona-Evelyn Rannala, Eesti Noorsootöötajate Ühendus Edgar Schlümmer, Eesti Noorsootöö Keskus Riina Vaap, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus Ülly Enn, Euroopa Noored Eesti büroo, SA Archimedes
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	9
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	21.11.2012
6. Kutsestandard kehtib kuni	20.11.2017
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3 Tehnikud ja keskastme spetsialistid 34 Õigus-, sotsiaal-, kultuuri- jms alade keskastme spetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Youth worker, level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Kutse-eesitika noorsootöös	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Arvuti kasutamise oskused	